

PRIKAZ KNJIGE

Sandra Puljiz (urednica):

***Raditi s djecom, mladima i obitelji (Iskustva Centra za djecu, mlade i obitelji),
Centar za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica, 2010.***

Cjeloviti prikaz modela rada s djecom, mladima i obitelji u lokalnoj zajednici, međusobne suradnje prakse i znanosti, strukture programa te međuljudskih odnosa i komunikacija sa lokalnom zajednicom, čine knjigu „Raditi s djecom, mladima i obitelji“ jedinstvenom literaturom u društvenom i humanističkom području.

Knjiga „Raditi s djecom, mladima i obitelji“ započinje uvodnim riječima urednice Sande Puljiz, koja je ujedno i ravnateljica Centra za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica – ustanove koju je osnovala lokalna samouprava Grada Velike Gorice nakon procjene potreba u lokalnoj zajednici. U uvodu, urednica upoznaje čitatelja sa procesom razvoja ideje o ovoj knjizi te prikazuje njenu sadržajnu strukturu. Urednica na poseban način zahvaljuje svojim najbližim suradnicama, što daje poseban šarm ovoj knjizi već na samom početku.

Tekst opsega 289 stranica moderno je dizajniran u vizualno vrlo jasan i pregledan priručnik te je podijeljen u četiri međusobno povezana djela/cjeline.

Prvi dio knjige „Teorijski koncept, osnivanje i organizacija Centra za djecu, mlade i obitelj“ sadrži tri poglavlja.

Prvo poglavlje „Zajednica usmjerena na djecu, mlade i obitelj“ autorica doc.dr.sc. Valentine Kranželić i doc.dr.sc. Martine Ferić Šlehan, bavi se teorijskim konceptom društvenog konteksta koji utječe na pozitivan razvoj djeteta te povezivanjem obilježja „zdrave zajednice“ sa obilježjima Centra za djecu mlade i obitelj Velika Gorica. Nadalje, autorice nude detaljan prikaz preventivnih inicijativa u lokalnoj zajednici koje povezuju sa specifičnim obilježjima Centra.

Autorica mr.sc. Arijana Mataga Tintor u *drugom poglavlju pod nazivom „Centar za djecu, mlade i obitelj iz perspektive lokalne zajednice – od ideje do provedbe“* prikazuje način i proceduru osnivanja Centra za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica te iskustva uprave lokalne zajednice u provođenju brige o djeci i mladima u obitelji i izvan nje. Ovaj tekst će posebno biti zanimljiv stručnjacima koji

rade u lokalnim upravama drugih gradova, jer nudi konkretan „recept“ za osnivanje ustanove za djecu, mlade i obitelj u lokalnoj zajednici.

Prvi dio knjige završava *trećim poglavljem autorice Sande Puljiz pod nazivom „Organizacijska struktura Centra za djecu, mlade i obitelj“* u kojem se autorica bavi prikazom organizacije rada u Centru od njegovog osnivanja do danas. Autorica detaljno navodi korake zapošljavanja stručnih suradnika, suradnju sa znanstvenim institucijama te tekst završava zanimljivim dizajnerskim rješenjem – osobnom kartom Centra sa svim njegovim važnim podacima.

Drugi dio knjige „Programi Centra za djecu, mlade i obitelj“ sadrži tri detaljno obrazložena poglavlja.

Uvodno o programima Centra za djecu, mlade i obitelj piše urednica Sanda Puljiz koja programe koji se provode u Centru prikazuje u tablicama i dijeli na:

1. Grupne programe za korisnike – djecu, mlade i članove obitelji
2. Individualne programe za korisnike – djecu, mlade i članove obitelji
3. Programe za stručnjake – grupni i individualni
4. Programi pozitivnog razvoja
5. Preventivni programi – univerzalna, selektivna i indicirana razina
6. Programi poticanja govorno – jezičnog razvoja

Važno je istaknuti kako baš ovaj tematski dio predstavlja temelj knjige „Raditi s djecom, mladima i obitelji“ jer prikazuje suštinu aktivnosti koje se provode u Centru za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica.

Prvo poglavlje drugog dijela knjige odnosi se na grupne programe koji se dijele na 12 specifičnih grupnih programa koji se provode u Centru.

O „Grupnom radu s djecom, mladima i članovima obitelji“ piše autorica Sanda Puljiz koja u ovom tekstu ističe važnost socijalizacijskog i kreativnog aspekta grupnog rada, prikazuje proces od osmišljavanja programa, planiranja i formiranja grupe, vođenja grupe i uspostavljanja grupnih pravila do završetka rada grupe, evaluacije i izvještavanja o radu.

Nakon toga slijedi tekst „Grupe za predškolce“ autorice Sandre Matijević koja prikazuje važnost i korisnost igre i učenja kroz igru u predškolskoj dobi djeteta kroz programe „Igraonica za predškolce“ i „Kutići za igru“ koji se provode u Centru.

Ista autorica piše o „Grupi za buduće prvašice“ – programu koji je namijenjen zainteresiranoj djeci koja na jesen kreću u prvi razred. Iz teksta autorice Sandre Matijević, program za buduće prvašice predstavlja specifičnu pripremu djeteta za školu – pripremu u kojoj budući prvašić upoznaje sebe, uči o komunikaciji i slušanju, usvaja orijentacije na tijelu, prostoru i papiru, uči o osnovnim prometnim pravilima te uči kako prepoznati i izraziti osjećaje vezane uz polazak u školu. Ovdje je važno naglasiti kako se kod programa za buduće prvašice prati učinkovitost programa – roditelji/skrbnici djece koja pohađaju program ispunjavaju evaluacijski upitnik na početku i po završetku rada grupe.

Autorica Sanja Mirenić piše o programu „Topli kutak“, programu koji je osmišljen na inicijativu roditelja čija djeca u školi nisu imala mogućnost produženog boravka. Autorica navodi kako je cilj „Toplog kutka“ strukturirano provođenje slobodnog vremena prije i poslije nastave. Svjesni smo činjenice da roditelji mnogo rade i da su njihova djeca često prepuštena sama sebi – no, ovim programom u Centru za djecu, mlade i obitelj vidljivo je kako je u lokalnoj zajednici moguće djeci ponuditi provođenje strukturiranog, zanimljivog i kreativnog slobodnog vremena i na taj način smanjiti mogućnost uključivanja djece u različita rizična ponašanja. Nakon „Toplog kutka“ slijedi tekst autorica Ive Bačurin i Andreje Pravdić o „Strukturiranom provođenju slobodnog vremena“ u kojem autorice ističu pozitivan utjecaj strukturiranih slobodnih aktivnosti na prevenciju poremećaja u ponašanju među djecom i mladima. Autorice stavljaju u fokus poticanje razvoja kreativnosti kod djece i mladih kroz programe „Grupa za izradu nakita“, „Hobby art“, „Likovna grupa“, „Obiteljska kreativna grupa“, „Ljetna igraonica“, „Dramska grupa“ i „Lutkarska grupa“. O programu „Kreativno – socijalizacijske grupe“ piše autorica Sandra Matijević. Ovaj program je pokrenut sa ciljem osnaživanja djece za suočavanje s mnogim životnim izazovima te je usmjeren na učenje u vršnjačkoj skupini. Učenje socijalnih vještina i rad s emocijama predstavljaju važan dio u Kreativno – socijalizacijskoj grupi. Važno je istaknuti kako je program Kreativno – socijalizacijske grupe od 2007. godine u procesu evaluacije učinkovitosti programa čiji rezultati pokazuju koliko je ovaj program koristan i nužan u lokalnoj zajednici

– naime, djeca i mladi koji polaze navedeni program stječu bolji uvid u sebe i svoje potrebe i izgrađuju vlastito samopoštovanje. Nadalje, ista autorica i urednica Sanda Puljiz pišu o programu „Pomoć u učenju“ čije glavne postavke polaze od činjenice da se pamćenje najlakše potiče boljom organizacijom informacija koja predstavlja srž efikasnog sustava pohranjivanja velikog broja podataka. Autorice tako opisuju dva programa – „Neke nove fore u učenju“ i „Učionicu“. Autorica Ljerka Skendrović dala je pregled „Programa za poticanje govorno – jezičnog razvoja“ koji govori o provođenju logopedске terapije u Centru za djecu, mlade i obitelj. Slijede tekstovi autorice Andreje Pravdić o „Radu s djecom s pomanjkanjem pažnje/hiperaktivnim poremećajem i njihovim roditeljima“, „Ranom razvoju i poticajnom roditeljstvu“. U navedenim tekstovima, autorica Andreja Pravdić opisuje obilježja programa „Brzići“ namijenjenog djeci nižih razreda osnovne škole koja imaju elemente ADHD-a ili im je dijagnosticiran ADHD te obilježja programa „Roditelji Brzića“ čiji su članovi roditelji polaznika programa „Brzića“. Program „Baby fitness“, „Rastimo zajedno – Prve 3“, „Klub 3“ prema riječima autorice Andreje Pravdić predstavljaju specifične programe usmjerene na pozitivan rani razvoj djece te na učenje roditeljskih vještina važnih za optimalan razvoj njihove djece.

Autorica Iva Bačurin završava poglavlje o grupnim programima tekstovima o „Roditeljstvu na drugačiji način“ – programu koji se bavi osobnim rastom i razvojem roditelja te programom „Stresite stres“ koji polaznicima pomaže u razvijanju vlastitih strategija suočavanja sa stresom u svakodnevnom životu.

Navedene autorice tekstova u ovom poglavlju su ujedno i voditeljice većine opisanih programa. Iz navedenog je vidljivo kako programi u Centru za djecu, mlade i obitelj zaista obuhvaćaju i djecu i mlade i njihove roditelje te da se gotovo svi programi razvijaju i mijenjanju prema stvarnim potrebama njihovih korisnika.

U drugom poglavlju drugog dijela knjige autorica prof.dr.sc. Kristina Urbanc opisuju programe individualnog rada. „Savjetovanje u Centru za djecu, mlade i obitelj“ autorica opisuje kroz rad u savjetovaništu Centra koje je od samog početka rada Centra otvoreno za sve zainteresirane pojedince sa područja Grada Velike Gorice. Psihoterapijska edukacija je imperativ za provođenje uspješnog i kvalitetnog savjetovanja, tako da sve zaposlenice Centra i dvije vanjske suradnice koje rade u Savjetovaništu imaju završenu jednu od psihoterapijskih škola.

Treće poglavlje drugog dijela knjige bavi se programima za stručnjake. Autorica prof.dr.sc. Kristina Urbanc u tekstu „Briga o stručnjacima kao resurs kvalitetnije prakse Centra za djecu, mlade i obitelj“ govori o važnosti kontinuirane edukacije, supervizije i brige o stručnjacima kao ključnim činiteljima djelotvorne skrbi u kontekstu Centra za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica. Tekst autorice Ive Bačurin „Briga o stručnjacima – vanjskim suradnicima“ govori o razrađenom sustavu brige i podrške o vanjskim suradnicima Centra s ciljem unapređenja njihova profesionalnog rada i cjeloživotnog učenja.

Treći dio knjige bavi se evaluacijom rada o kojoj pišu autorice doc.dr.sc. Martina Ferić Šlehan i doc.dr.sc. Valentina Kranželić. U tekstu je prezentiran projekt „Planiranje i postavljanje evaluacije rada Centra za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica“ koji se provodi od 2005. godine na dvije razine – evaluacijom rada Centra i evaluacijom učinkovitosti programa koji se provode u Centru. Prikazane su četiri fokus grupe s korisnicima i stručnim suradnicima iz zajednice te rezultati anketiranja građana o njihovoj informiranosti o Centru. U ovom dijelu knjige jasno je vidljiva suradnja Centra sa znanstvenim institucijama u procesu procjene uloge Centra i mogućnosti unapređenja njegova rada u lokalnoj zajednici, procjene informiranosti korisnika o aktivnostima Centra te procjenu spremnosti građana na uključivanje u aktivnosti koje nudi Centar.

Četvrti dio knjige predstavlja svojevrsan kraj ovog priručnika. U ovom dijelu nalaze se tekstovi o odnosima s javnošću i komunikaciji u Centru urednice Sande Puljiz. Navedeni tekstovi obiluju korisnim informacijama budućim osnivačima sličnih centara za djecu, mlade i obitelj – auto-

rica navodi važnost izgradnje i održavanja imidža Centra, važnost tržišnog ponašanja Centra, prisutnosti i oglašavanja u medijima, osobnih kontakata sa korisnicima i suradnicima te redovitih kontakata s predstavnicima političke vlasti. „Komunikacija u Centru za djecu, mlade i obitelj“ predstavlja iznimno važan doprinos u ovoj knjizi jer otvara svojevrsnu tabu temu u društveno humanističkim krugovima – kako raditi i komunicirati u timu, na koje poteškoće možemo računati, koji su preduvjeti uspješnije komunikacije u timu, kako rješavati međusobne probleme te isticanje važnosti ulaganja u odnose među zaposlenicima u Centru.

Knjiga „Raditi s djecom, mladima i obitelji“ je i grafički u potpunosti usklađena sa tekstovima autorica. Vrlo pregledno i detaljno prikazuje strukturu programa i rada u Centru, kao priloge u knjizi nalazimo primjere upitnika, izvješća i ugovora te mnogo kratkih pozitivnih komentara i osvrta korisnika Centra te ostalih stručnjaka.

U cjelini radi se o uredničkom i autorskom uratku koji čitateljima nudi profesionalno i osobno iskustvo autorica u procesu stvaranja ideje o Centru, osnivanja Centra i nastavka njegovog kvalitetnog funkcioniranja u lokalnoj zajednici. Zanimljivim i vrlo preglednim tekstovima, ova knjiga plijeni pažnju svakoga tko radi s djecom, mladima i obiteljima. Smatram važnim preporučiti ovu knjigu svim zainteresiranim predstavnicima gradova i općina koji žele u svojoj lokalnoj zajednici pružiti kvalitetnu i profesionalnu brigu djeci, mladima i njihovim obiteljima kroz sustavan, strukturiran i znanstveno evaluiran rad poput ovog kojeg provodi Centar za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica.

**Pripremila:
Mirna Gajski, prof.socijalni pedagog**